

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
Abstract	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
รายการตาราง	(11)
รายการรูป	(12)
ตัวย่อและสัญลักษณ์	(15)
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 บทนำต้นเรื่อง	1
1.2 การตรวจเอกสาร	3
1.3 วัตถุประสงค์	5
2. ทฤษฎี	6
2.1 เทอร์มิสเตอร์	6
2.1.1 เทอร์มิสเตอร์แบบ PTC	8
2.1.2 เทอร์มิสเตอร์แบบ NTC	9
2.2 เทคนิคการเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์	13
2.3 อุปกรณ์ตรวจวัดอุณหภูมิ	16
2.4 การวิเคราะห์โครงสร้างผลึกของสารตัวอย่าง	19
3. วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการวิจัย	22
3.1 วัสดุ	22
3.2 อุปกรณ์	22
3.3 วิธีการวิจัย	25
3.3.1 เตรียมก้อนสาร $Mn_xNi_yFe_2O_4$ จากวัสดุเริ่มต้นที่เป็นผง	25
3.3.2 การศึกษาลักษณะของสารตัวอย่างด้วยเครื่อง XRD	25
3.3.3 ทดสอบสมบัติเชิงกายภาพของสารตัวอย่าง	26

สารบาญ (ต่อ)

	หน้า
3.3.4 การทดสอบสมบัติเชิงฟิสิกส์ของสารตัวอย่าง	26
3.3.4.1 การทดสอบเสถียรภาพทางไฟฟ้า	26
3.3.4.2 การทดสอบปรากฏการณ์ NTC	26
ก. การทดสอบปรากฏการณ์ NTC โดยใช้วิธีที่ 1	27
ข. การทดสอบปรากฏการณ์ NTC โดยใช้วิธีที่ 2	27
ค. การทดสอบปรากฏการณ์ NTC โดยใช้วิธีที่ 3	28
3.3.4.3 การวิเคราะห์ค่า α , B และ R(T)	34
ก. การวิเคราะห์ค่า α	34
ข. การวิเคราะห์ค่า B	34
ค. การวิเคราะห์ค่า R(T)	34
3.3.5 การประยุกต์ใช้สารตัวอย่างทั้ง 3 สูตร	34
3.3.5.1 การประยุกต์ใช้สารตัวอย่างให้ทำหน้าที่เป็นหัววัดอุณหภูมิ	34
3.3.5.2 การประยุกต์ใช้สารตัวอย่างให้ทำหน้าที่วัดและควบคุมอุณหภูมิ	37
ก. การประยุกต์ใช้สารตัวอย่างให้ทำหน้าที่วัดและควบคุมอุณหภูมิของเตาไฟฟ้า	37
ข. การประยุกต์ใช้สารตัวอย่างให้ทำหน้าที่วัดและควบคุมอุณหภูมิของเตาอบไฟฟ้า	39
ค. การประยุกต์ใช้สารตัวอย่างให้ทำหน้าที่วัดและควบคุมอุณหภูมิของไนโตรเจนเหลว	41
4. ผลและวิเคราะห์ผลการวิจัย	44
4.1 ผลจากการเตรียมก้อนสาร $Mn_xNi_yFe_2O_4$ จากวัสดุเริ่มต้นที่เป็นผง	44
4.2 ผลการศึกษาลักษณะของสารตัวอย่างด้วยเครื่อง XRD	46
4.3 ผลการทดสอบสมบัติเชิงกายภาพของสารตัวอย่าง	48
4.4 ผลการทดสอบสมบัติเชิงฟิสิกส์ของสารตัวอย่าง	49
4.4.1 ผลการทดสอบเสถียรภาพทางไฟฟ้า	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.4.2 ผลการทดสอบปรากฏการณ์ NTC	50
4.4.2.1 ผลการทดสอบปรากฏการณ์ NTC โดยใช้วิธีที่ 1	50
4.4.2.2 ผลการทดสอบปรากฏการณ์ NTC โดยใช้วิธีที่ 2	51
4.4.2.3 ผลการทดสอบปรากฏการณ์ NTC โดยใช้วิธีที่ 3	52
4.4.2.4 ผลการวิเคราะห์ค่า α ,B และ R(T)	55
ก. ผลการวิเคราะห์ค่า α	55
ข. ผลการวิเคราะห์ค่า B	57
ค. ผลการวิเคราะห์ค่า R(T)	58
4.4.3 ผลการแสดงตัวอย่างการประยุกต์ใช้สารตัวอย่างทั้ง 3 สูตร	60
4.4.3.1 ผลการประยุกต์ใช้สารตัวอย่างให้ทำหน้าที่เป็นหัววัดอุณหภูมิ	60
4.4.3.2 ผลการประยุกต์ใช้สารตัวอย่างให้ทำหน้าที่เป็นหัววัดและควบคุมอุณหภูมิ	64
ก. ผลการประยุกต์ใช้สารตัวอย่างทำหน้าที่วัดและควบคุมอุณหภูมิของเตาไฟฟ้า	65
ข. ผลการประยุกต์ใช้สารตัวอย่างทำหน้าที่วัดและควบคุมอุณหภูมิของเตาอบไฟฟ้า	71
ค. ผลการประยุกต์ใช้สารตัวอย่างทำหน้าที่วัดและควบคุมอุณหภูมิของไนโตรเจนเหลว	74
5. สรุป	77
5.1 สรุปผลการวิจัย	77
5.2 ข้อเสนอแนะ	82
5.3 งานวิจัยต่อเนื่องในอนาคต	83
บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก โปรแกรมที่เขียนโดยใช้ภาษาเทอร์โบปาสคาล	85
ประวัติผู้เขียน	102

รายการตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 แสดงการเปรียบเทียบวัสดุชนิดต่างๆ ที่มีคุณสมบัติเป็นหัววัดเชิงความร้อน	13
4.1 ผลการทดสอบสมบัติเชิงกายภาพของสารตัวอย่าง	48
4.2 แสดงการเปรียบเทียบค่า α ในช่วงอุณหภูมิ 25 °C ถึง 100 °C	55
4.3 แสดงผลการวิเคราะห์หาค่า α ในช่วงอุณหภูมิ 100 °C ถึง 200 °C	56
4.4 แสดงผลการวิเคราะห์หาค่า α ในช่วงอุณหภูมิ 200 °C ถึง 400 °C	56
4.5 แสดงการเปรียบเทียบค่า B ในช่วงอุณหภูมิ 25 °C ถึง 100 °C	57
4.6 แสดงผลการวิเคราะห์หาค่า B ในช่วงอุณหภูมิ 100 °C ถึง 200 °C	57
4.7 แสดงผลการวิเคราะห์หาค่า B ในช่วงอุณหภูมิ 200 °C ถึง 400 °C	58
4.8 สรุปสมการที่ใช้ในการเปรียบเทียบเครื่องมือ	61
4.9 แสดงค่าเปอร์เซ็นต์ความแตกต่างระหว่างอุณหภูมิที่อ่านได้จากเครื่องวัดอุณหภูมิเชิงพาณิชย์(True) กับอุณหภูมิที่อ่านได้จากคอมพิวเตอร์(Tmeasure)	64
4.10 สรุปสมการที่ใช้ในการเปรียบเทียบเครื่องมือ	66
4.11 แสดงค่าเปอร์เซ็นต์ความแตกต่างระหว่างอุณหภูมิที่อ่านได้จากเครื่องวัดอุณหภูมิเชิงพาณิชย์(True)กับอุณหภูมิที่อ่านได้จากคอมพิวเตอร์(Tmeasure)	69
4.12 แสดงผลการทดลองให้คอมพิวเตอร์ควบคุมอุณหภูมิของเตาไฟฟ้าของสารที่ 1	70
4.13 แสดงผลการทดลองให้คอมพิวเตอร์ควบคุมอุณหภูมิของเตาไฟฟ้าของสารที่ 2	70
4.14 แสดงผลการทดลองให้คอมพิวเตอร์ควบคุมอุณหภูมิของเตาไฟฟ้าของสารที่ 3	71
4.15 สรุปสมการที่ใช้ในการเปรียบเทียบเครื่องมือ	71
4.16 แสดงผลการทดลองให้คอมพิวเตอร์ควบคุมอุณหภูมิของเตาอบไฟฟ้าของสารที่ 1	73
4.17 แสดงผลการทดลองให้คอมพิวเตอร์ควบคุมอุณหภูมิของเตาอบไฟฟ้าของสารที่ 2	73
4.18 แสดงผลการทดลองให้คอมพิวเตอร์ควบคุมอุณหภูมิของเตาอบไฟฟ้าของสารที่ 3	73
4.19 แสดงผลการทดลองให้คอมพิวเตอร์ควบคุมอุณหภูมิคงที่ในย่านไนโตรเจนเหลว	76
5.1 สรุปค่าสัมประสิทธิ์อุณหภูมิของความต้านทานที่เป็นลบ (α (°C ⁻¹)) ของสารทั้ง 3 สูตร	79
5.2 สรุปค่าดัชนีความไวในการตอบสนองต่ออุณหภูมิ (B (K)) ของสารทั้ง 3 สูตร	79
5.3 สรุปผลการควบคุมอุณหภูมิเฉลี่ยโดยใช้คอมพิวเตอร์ของสารทั้ง 3 สูตร	80

รายการรูป

รูปที่	หน้า	
2.1	แสดงลักษณะสมบัติของ $BaTiO_3$ ซึ่งมีสมบัติเป็นเทอร์มิสเตอร์แบบ PTC	8
2.2	แสดงตัวอย่างการลดลงของความต้านทานที่ขึ้นกับอุณหภูมิ	9
2.3	แสดงตัวอย่างของเทอร์มิสเตอร์แบบ NTC ในรูปแบบต่างๆ	10
2.4	การนำข้อมูลเข้าและส่งข้อมูลออก	14
2.5	รายละเอียดวงจรอินพุตบัพเฟอร์	14
2.6	การส่งข้อมูลออก	15
2.7	ไดอะแกรม ADC หรือ A/D	16
2.8	แสดงการจัดชุดทดลองสำหรับปรากฏการณ์ซีเบค	17
2.9	แสดงการเกิดปรากฏการณ์ซีเบค	18
2.10	ภาคตัดขวาง(cross section) ของหลอดรังสีเอกซ์	19
2.11	แสดงทางเดินรังสีเอกซ์	20
3.1	แสดงการจัดอุปกรณ์การทดลองเพื่อวัดเสถียรภาพทางไฟฟ้า	26
3.2	แสดงการจัดอุปกรณ์การทดลองเพื่อทดสอบปรากฏการณ์ NTC วิธีที่ 1	27
3.3	แสดงการจัดอุปกรณ์การทดลองเพื่อทดสอบปรากฏการณ์ NTC วิธีที่ 2	27
3.4	แสดงระบบการทำงานสำหรับให้คอมพิวเตอร์แสดงความต้านทานของสารตัวอย่างที่ขึ้นกับอุณหภูมิ	28
3.5	วงจรเชื่อมต่อกับคอมพิวเตอร์สำหรับให้คอมพิวเตอร์แสดงความต้านทานที่ขึ้นกับอุณหภูมิ	29
3.6	โฟว์ชาร์ทที่แสดงการตรวจสอบการทำงานของวงจรเชื่อมต่อกับคอมพิวเตอร์ให้นำแรงดันไฟฟ้าจากภายนอกคอมพิวเตอร์เข้าสู่ภายในคอมพิวเตอร์	30
3.7	โฟว์ชาร์ทแสดงการตรวจสอบการทำงานของวงจรเชื่อมต่อกับคอมพิวเตอร์ให้นำแรงดันไฟฟ้าภายในคอมพิวเตอร์ออกนอกคอมพิวเตอร์	30
3.8	โฟว์ชาร์ทแสดงหลักการทำงานของโปรแกรมให้คอมพิวเตอร์อ่านความต้านทานที่ขึ้นกับอุณหภูมิ	31
3.9(ก)	โฟว์ชาร์ทแสดงหลักการของโปรแกรมหลักเพื่อให้คอมพิวเตอร์แสดงและพิมพ์เส้นกราฟของความต้านทานไฟฟ้าที่ขึ้นกับอุณหภูมิ	32

รายการรูป(ต่อ)

รูปที่	หน้า
3.9 (ข) โฟร์ซาร์ทแสดงหลักการของโปรแกรมย่อยเพื่อให้คอมพิวเตอร์แสดง แกน x และแกน y ของความต้านทานไฟฟ้าที่ขึ้นกับอุณหภูมิ	32
3.9(ค) โฟร์ซาร์ทแสดงหลักการของโปรแกรมย่อยเพื่อให้คอมพิวเตอร์แสดง กราฟของความต้านทานไฟฟ้าที่ขึ้นกับอุณหภูมิ	33
3.10 แสดงระบบการวัดอุณหภูมิที่แสดงผลด้วยคอมพิวเตอร์	35
3.11 วงจรเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์สำหรับให้คอมพิวเตอร์วัดอุณหภูมิ	35
3.12 โฟร์ซาร์ทแสดงการใช้คอมพิวเตอร์ทำหน้าที่วัดอุณหภูมิ	36
3.13 แสดงโครงสร้างระบบจ่ายไฟฟ้า วัดและควบคุมอุณหภูมิของเตาไฟฟ้า	37
3.14 วงจรเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์สำหรับให้คอมพิวเตอร์ควบคุมอุณหภูมิของเตาไฟฟ้า	37
3.15 โฟร์ซาร์ทที่แสดงการจ่ายแรงดันไฟฟ้า วัดและควบคุมอุณหภูมิของเตาไฟฟ้า	38
3.16 โฟร์ซาร์ทที่แสดงการจ่ายแรงดันไฟฟ้า วัดและควบคุมอุณหภูมิของเตาไฟฟ้า	40
3.17 แสดงโครงสร้างระบบจ่ายไฟฟ้าวัดและควบคุมอุณหภูมิของไนโตรเจนเหลว	41
3.18 วงจรเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์สำหรับให้คอมพิวเตอร์ควบคุมอุณหภูมิของไนโตรเจนเหลว	42
3.19 โฟร์ซาร์ทที่แสดงการจ่ายแรงดันไฟฟ้า วัดและควบคุมอุณหภูมิของไนโตรเจนเหลว	43
4.1 แสดงก่อนสารตัวอย่างที่เตรียมได้เมื่อผ่านการทำซ้ำด้วยกาวยืน	44
4.2 แสดงแพทเทิร์นการเลี้ยวเบนของรังสีเอกซ์ของสารทั้ง 3 สูตร	47
4.3 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความต้านทาน (R) และเวลา (t)	49
4.4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความต้านทาน (R) และอุณหภูมิ (T) โดยใช้วิธีที่ 1	51
4.5 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความต้านทาน (R) และอุณหภูมิ (T) โดยใช้วิธีที่ 2	52
4.6 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความต้านทาน (R) และอุณหภูมิ (T) โดยใช้วิธีที่ 3 โดยให้คอมพิวเตอร์อ่านความสัมพันธ์ระหว่างความต้านทานและอุณหภูมิ	53
4.7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความต้านทาน (R) และอุณหภูมิ (T) โดยใช้วิธีที่ 3 โดยให้คอมพิวเตอร์พิมพ์กราฟความสัมพันธ์ระหว่างความต้านทานกับอุณหภูมิ	54
4.8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง T_{true} กับ AV ในช่วงอุณหภูมิ 25 °C ถึง 170 °C	60
4.9 แสดงความแตกต่างระหว่างอุณหภูมิที่อ่านได้จากเครื่องวัดอุณหภูมิเชิงพาณิชย์ (T_{true}) กับอุณหภูมิที่อ่านได้จากคอมพิวเตอร์ ($T_{measure}$) ในช่วง 25 °C ถึง 170 °C	62

รายการรูป(ต่อ)

รูปที่	หน้า
4.10 แสดงเปอร์เซ็นต์ความแตกต่างระหว่างอุณหภูมิที่อ่านได้จากเครื่องวัดอุณหภูมิเชิงพาณิชย์ (Ttrue) กับอุณหภูมิที่อ่านได้จากคอมพิวเตอร์(Tmeasure) ในช่วง 25 °C ถึง 170 °C	63
4.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอุณหภูมิที่อ่านได้จากเครื่องวัดอุณหภูมิเชิงพาณิชย์ (Ttrue) กับแรงดันไฟฟ้าตกคร่อมสาร (AV) เมื่อใช้ระบบควบคุมอุณหภูมิ	65
4.12 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอุณหภูมิที่อ่านได้จากเครื่องวัดอุณหภูมิเชิงพาณิชย์ (Ttrue) กับอุณหภูมิที่อ่านได้จากคอมพิวเตอร์ (Tmeasure) เมื่อใช้ระบบควบคุมอุณหภูมิ	67
4.13 ความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ความแตกต่างระหว่าง Ttrue กับ Tmeasure เมื่อใช้ระบบควบคุมอุณหภูมิในช่วงอุณหภูมิ 25 °C ถึง 200 °C	68
4.14 แสดงภาพบนจอคอมพิวเตอร์ในขณะที่ใช้งาน	69
4.15 แสดงภาพบนจอคอมพิวเตอร์ในขณะที่ใช้งาน	72
4.16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอุณหภูมิที่อ่านได้จากเครื่องวัดอุณหภูมิเชิงพาณิชย์(Ttrue) กับแรงดันไฟฟ้าที่ตกคร่อมสาร (AV) ของสารสูตรที่ 1 เมื่อใช้ระบบควบคุมอุณหภูมิในช่วงอุณหภูมิ -50 °C ถึง 20 °C	74
4.17 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างอุณหภูมิที่อ่านได้จากเครื่องวัดอุณหภูมิเชิงพาณิชย์ (Ttrue) กับอุณหภูมิที่อ่านได้โดยใช้คอมพิวเตอร์ (Tmeasure) ของสารที่ 1 เมื่อใช้ระบบควบคุมอุณหภูมิในช่วงอุณหภูมิ -50 °C ถึง 20 °C	75
4.18 ความสัมพันธ์ระหว่างเปอร์เซ็นต์ความแตกต่างระหว่าง Ttrue กับ Tmeasure ของสารที่ 1 เมื่อใช้ระบบควบคุมอุณหภูมิในช่วงอุณหภูมิ -50 °C ถึง 20 °C	75

ตัวย่อและสัญลักษณ์

สัญลักษณ์	ความหมาย
R	ความต้านทานของวัสดุ
ρ	สภาพต้านทานของวัสดุ
σ	สภาพการนำของวัสดุ
A	พื้นที่หน้าตัดของสารตัวอย่างที่ได้รับการทำขั้วไฟฟ้า
L	ความหนาของสารตัวอย่าง
d	เส้นผ่านศูนย์กลางของสารตัวอย่าง
T_c	อุณหภูมิคูรี
V	ความต่างศักย์ไฟฟ้า
I	กระแสไฟฟ้า
R(T)	ความต้านทานที่อุณหภูมิใดๆ
R_α	ความต้านทานที่อุณหภูมิอ้างอิง
B	ดัชนีความไวในการตอบสนองต่ออุณหภูมิ
T	อุณหภูมิ
α	สัมประสิทธิ์อุณหภูมิของความต้านทานที่เป็นลบ
E	พลังงานของรังสีเอกซ์
h	ค่าคงที่ของพลังค์
v	ความถี่
c	ความเร็วแสงในสุญญากาศ
λ	ความยาวคลื่น
d_{hkl}	ระยะระหว่างระนาบ
θ	มุมสะท้อนจากระนาบแบรกก์ของรังสีเอกซ์
n	อันดับการเลี้ยวเบนมีค่าตั้งแต่ 1,2,3,....
V_s	แรงดันตกคร่อมสารตัวอย่าง
V_{Ls}	แรงดันตกคร่อมระหว่างตัวต้านทานกับสารตัวอย่าง
I_s	กระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่านสารตัวอย่าง
V_T	แรงดันที่ออกจากหัววัดอุณหภูมิ

AV	แรงดันอนาลอก
DV	แรงดันดิจิตอล
Ttrue	อุณหภูมิที่อ่านได้จากเครื่องวัดอุณหภูมิเชิงพาณิชย์
Tmeasure	อุณหภูมิที่อ่านได้จากคอมพิวเตอร์ซึ่งใช้สารตัวอย่างเป็นหัววัด